

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Τις προάλλες περπατούσαμε τρεις φίλοι στον Κάραβο, Από μεριά Ιερισσού, Μέσα στο βαθύ ίσκιο από λιγερές καστανιές, τεράστιες βελανιδιές και πανύψηλες οξιές. Κι αγαλίασε την ψυχή μας το ατελείωτο κελιάϊδισμα των αηδονιών και των άλλων πουλιών του δάσους. Από κάθε κορφή στην ανάβαση, αγναντεύαμε το Άγιο Όρος, την Σιθωνία και την μεταξύ τους θάλασσα, τον Στρυμωνικό και το Παγγαίο, και το ατελείωτο γαλάζιο Αιγαίο. Στο βάθος, Μαγευτικό τοπίο. Αλλά καθόλου ασυνήθιστο για την Χαλκιδική, τον τόπο με την μοναδική σύνθεση της θάλασσας του βουνού και του δάσους.

Μιλούσαμε για την ανάπτυξη. Αποδείχθηκε ότι όλοι είμαστε θερμοί υποστηρικτές της, και γιατί όχι; Μπορεί να πάει μπροστά ένας τόπος, να επιβιώσει ένας λαός, χωρίς να κινείται, χωρίς να αναπτύσσεται; Εδώ ολόκληρη βυζαντινή αυτοκρατορία, πρώτη χώρα στον κόσμο σε οικονομική δύναμη και πολιτισμό πριν οκτακόσια χρόνια, κατέρρευσε σαν τραπουλόχαρτο από την ακινησία της.

Στη κουβέντα μας καταλήξαμε ότι οποιαδήποτε ανάπτυξη πρέπει τελικά να εξυπηρετεί τον άνθρωπο. Ανάπτυξη για την ανάπτυξη, για να μεγενθύνεται η οικονομία και να ανεβαινουν οι δείχτες, δημιουργεί κινδύνους τόσο για τον άνθρωπο, όσο και για το περιβάλλον. Και διαλογιζόμασταν πάνω σ' ένα σωρό προβλήματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη:

- (1) Πώς επιδρά ένα αναπτυξιακό έργο βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα στον τόπο και την ευρύτερη περιοχή;
- (2) Πώς εντάσσεται στις άλλες μέχρι τώρα και μελλοντικές δραστηριότητές μας; Θα συμβάλλει θετικά, ή θα τις κάνει απαγορευτικές;
- (3) Ποιός θα ωφεληθεί από την υλοποίησή του; Ο τόπος; Η χώρα; Θα μας ανοίξει νέους ορίζοντες και προοπτικές; Ή θα είναι ένα άλλο συμβάν στην έτσι κι αλλιώς μακρά ιστορία μας; Κι ακόμα αφήνει μη αναστρέψιμες συνέπειες μετά την ολοκλήρωση του κύκλου του;

Φτάνοντας στην καρδιά του Κάραβου, αντικρύσαμε τις <<σκουριές>>, το κοίτασμα χρυσοφόρου πορφυρινού χαλκού. Μία έκταση λίγων δεκάδων στρεμμάτων, που από την ειμετάλλευσή του στο παρελθόν έμεινε μόνο το σεληνιακό τοπίο. Τιμή και δόξα στην τεχνολογία, οι γεωτρήσεις που γινόταν τώρα με διάμετρο μερικών δεκάδων εκατοστών, δεν τραυμάτιζαν ορατά περαιτέρω τη φύση.

Λίγο πιο κάτω από το κοίτασμα σχηματιζόταν ένα υπέροχο φαράγγι, που διέσχιζε περιστροφικά για χιλιόμετρα το βουνό και κατέλειγε στον κόλπο της Ιερισσού. Το περπατούσαμε ακολουθώντας τον βαθύσκιιο δασικό δρόμο.

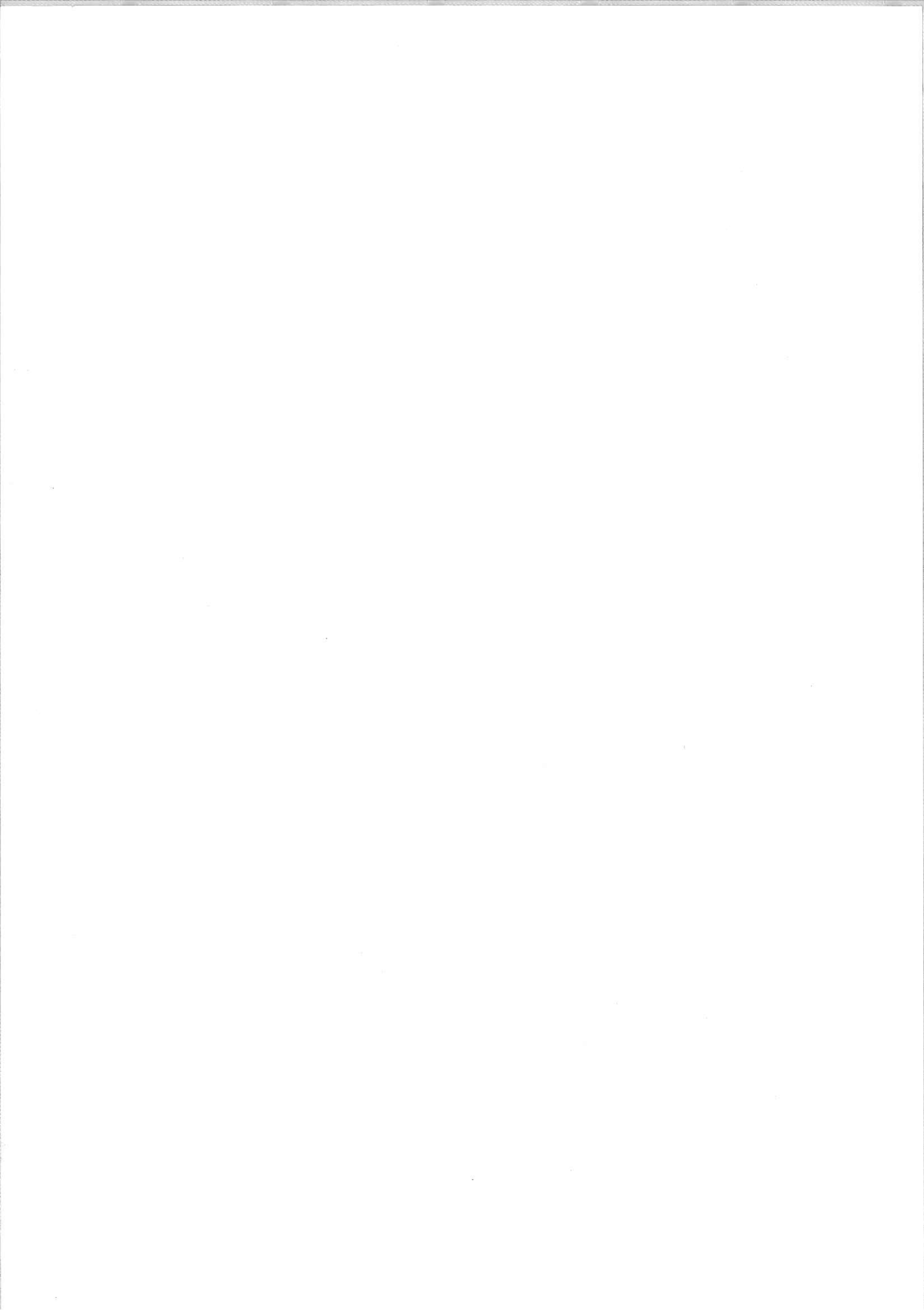
Στη πρώτη μας στάση είδαμε μία ερευνητική στοά. Η είσοδο της οποίας ήταν πρόχειρα και ανεπαρκώς προστατευμένη από μερικά πλάγια δοκάρια και καρφωμένες λαμαρίνες - τενειέ μαχαλάς. Από τη στοά έτρεχαν ορμητικά νερά που παρακάτω ενώνονταν με το γάργαρο ρυάκι του φαραγγιού.

Είναι η ερευνητική στοά, που έκανε η προηγούμενη διοίκηση των μεταλλείων, και δεν φρόντισε για την αποκατάσταση, διευκρίνισε ένας των συνοδοιπόρων.

Η δεύτερή μας στάση ήταν πιο κάτω, στο εργοτάξιο της νέας ερευνητικής στοάς, που κάνει η νέα διοίκηση των μεταλλείων. Ρωτήσαμε τον φύλακα αν μπορούμε να επισκευάσουμε το εργοτάξιο. Μας απήντησε ότι αυτό δεν είναι δυνατόν, επειδή λείπει ο επιμεφαλής μηχανικός.

Στο εργοτάξιο βρίσκαι ο λογιστής, μας πληροφόρησε. Λογιστής στο εργοτάξιο. Φαίνεται εφαρμόζει η νέα διοίκηση πολλαπλή απασχόληση, σιέφτηια. Θα πάει καλά η εταιρεία...(είχα ιδία αντίληψη πόσο δύσκολο είναι να εισαγάγεις πολλαπλή απασχόληση σε εταιρεία).

Τα νερά αυτής της στοάς αποθηκεύονται για να μη ρυπανθεί το περιβάλλον, διαβεβαίωσε ο ένας από τους τρεις φίλους. (Για να πούμε την πάσα αλήθεια, ^τμου το είχε διαβεβαιώσει αυτό η νέα διοίκηση.)

Καθώς συζητούσαμε διασχίζοντας το πανέμορφο δάσος, το γυρίσαμε στους αρχαίους. Δεν ξέρω τι μας συμβαίνει και θυμόμαστε τους προγόνους μας, κάθε φορά που αναφερόμαστε στη φύση.

Η φύσις είναι ναός των θεών, έλεγαν. Είναι ύβρις, και προκαλεί την οργή των θεών, οποιαδήποτε βλαπτική ενεργεία. Την τιμωρούσαν δε αυστηρότατα οι προγονοί μας.

Κατά τους προσωκρατικούς φιλόσοφους ο άνθρωπος έχοντας τις ενδεδειγμένες σχέσεις με την φύση ως **κόσμον**, υπηρετεί αυτήν και υπηρετείται απ' αυτήν. Μόνον έτσι μπορεί ο άνθρωπος να δημιουργεί ουσιαστικό πολιτισμό και να προάγει την ζωή του.

Ο Πλάτων αναφέρει στον διάλογο του Τιμαίος ότι το σύμπαν που παρουσιάζει τον εαυτό του στις αισθήσεις μας, είναι μια οντότητα αιώνιας διάρκειας και υπάρχει ως ένας ζωντανός οργανισμός, όπως και αυτός που το έφτιαξε, ο δημιουργός του. Και καλεί για μία **έσλογη** συνεργασία με το περιβάλλον και σεβασμό προς αυτό.

Στο Φαίδρο μιλάει για τη φροντίδα του σύμπαντος και όλων των όντων που το απαρτίζουν. Οι αντιλήψεις αυτές θέτουν τις βάσεις μιας σωστής περιβαλλοντικής ηθικής που δημιουργήθηκαν από την κλασσική ελληνική διανόηση.

Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει τη συνέχεια μεταξύ φύσεως και ανθρώπου από την μία μεριά και πολίτου - πολιτείας από την άλλη. Η ηθική θεμελίωση της οικολογίας, προϋποθέτει κατά τον Αριστοτέλη, πολιτική θεωρία και πράξη για την προστασία του περιβάλλοντος.

Συμπερασματικά, αποφεύγοντας περαιτέρω αναφορές κορυφαίων φιλόσοφων για την οικολογία, επισημαίναμε ότι οι Έλληνες φιλόσοφοι έθεσαν τις πρώτες αρχές της οικολογίας σε επιστημονική βάση.

Αιολουθώντας τον κατηφορικό δρόμο, το ορμητικό ρεύμα του παραγγιού μας έκλεισε τον δρόμο, σε ένα υπέροχο πέραςμα με γιγάντια πλατάνια. Θλίψη και οργή μας κατέλαβε όταν αντικρύσαμε πόσο *θολό*, σαν να του 'ριξαν ασβέστη, ήταν το βουνίσιο ποταμάκι.

Από πού προέρχεται αυτή η θολούρα; Ρωτήσαμε έναν τεχνικό που εκείνη την ώρα ρύθμιζε την αντλία που τραβούσε νερό για τις ανάγκες της νέας ερευνητικής στοάς.

Από το εργοτάξιό μας. Μας απάντησε ήρεμα ο τεχνικός. Συνεχίσαμε πικραμένοι το οδοιπορικό μας, για να διαπιστώσουμε ότι τα θολά νερά του λάκου χάνονταν παρακάτω, κοντά στον ασφαλτόδρομο, εκεί που αντλείται νερό για τις ανάγκες των γύρω ξενοδοχείων, και ξαναεμφανίζοντια λίγο πριν από την θάλασσα.

Πριν δροσιστούμε στη θάλασσα της Ιερισσού, μετά την μεγάλη μας πεζοπορία, θυμηθήκαμε τα δημοσιεύματα του τύπου, που μιλούν για ποσόν των σαράντα (40) δισεκατομμυρίων δραχμών, τα οποία δαπάνησε η νέα διοίκηση των μεταλλείων για επενδύσεις και αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Και ψιθυρίσαμε με λύπη:

<<Κρίμα που τόσα λεφτά δεν φθάσαν για να προστατεύσουν από την ρύπανση το γάργαρο ποταμάκι του παρθένου αυτού βουνού>>.

Αθήνα, 25.6.98

Βελήκη Σεβαστή

